

بخش آموزش رسانه تفریحی سنتر

کلیک کنید www.tafrihicenter.ir/edu

 نمونه سوال گام به گام

 امتحان نهایی جزوه

 دانلود آزمون های آزمایشی

متوسطه اول : هفتم ... هشتم ... نهم

متوسطه دوم : دهم ... یازدهم ... دوازدهم

www.tafrihicenter.ir

موضوع الدرس: مراجعة دروس الصف السابع والثامن والتاسع: مرور درس‌های کلاس هفتم، هشتم و نهم.

مهم‌ترین موضوعاتی که در این قسمت بررسی می‌شود عبارتند از:

۱- انواع فعل در زبان عربی ۲- کاربرد اعداد شمارشی و ترتیبی

انواع فعل در زبان عربی:

فعل در زبان عربی بر اساس زمان به سه نوع تقسیم می‌شود: ۱- ماضی ۲- مضارع ۳- امر^۱

۱- فعل ماضی (گذشته): بیانگر انجام کاری یا پدیدآمدن حالتی در زمان گذشته است. مثال:

انجام کار ← نَصَرَ: یاری کرد پدیدآمدن حالت شَجَعَ: شجاع شد

علامت‌های فعل ماضی:

۱- ضمائر پیوسته فاعلی^۲ (شناسه‌های فعل در زبان فارسی):

صيغہ‌های مفرد		صيغہ‌های جمع	
م: تُ	نَصَرْتُ: کمک کردم	يَم: نا	نَصَرْنَا: کمک کردیم
ي: تَ - ت	نَصَرْتَ - نَصَرْتِ: کمک کردی	يَد: هُما - تُم - تُنَّ	نَصَرْتُمَا - نَصَرْتُمْ - نَصَرْتُنَّ: کمک کردیم
-: بدون ضمير	نَصَرَ - نَصَرْتِ: کمک کرد	نَد: ا - و - نَ	نَصَرُوا - نَصَرْتَا - نَصَرْتُمْ: کمک کردند

^۱ - با توجه به اینکه فعل نعی، همان امر منفی و فعل آینده همان مضارع است که فقط (س و سوف) با ابتدای آن افزوده می‌شود، به شکل مجزا جزء تقسیم‌بندی انواع فعل به حساب نمی‌آیند.

^۲ - این ضمائر غالبا فاعل فعل هستند.

۲- اگر فعلی در زبان عربی علامت (ت) داشته باشد، حتما ماضی است: ذَهَبْتُ - كَتَبْتُ.....

اکنون به سوالات زیر پاسخ دهید.

۱. الْمُعَلِّمُ	دَخَلَ	دَخَلْتُ
۲. الطُّفْلَةُ	لَعِبْتُ	لَعِبْتُ
۳. أَنَا	حَصَدَ	حَصَدْتُ
۴. أَنْتَ	صَعِدَ	صَعِدْتُ
۵. أَأَنْتِ	وَجَدْتُ	وَجَدْتُ

انواع فعل ماضی:

فعل گذشته در زبان فارسی به انواع مختلفی تقسیم می‌شود که مهم‌ترین آنها عبارتند از: گذشته ساده - گذشته نقلی - گذشته استمراری - گذشته بعید. در زبان عربی چنین نامگذاری‌هایی برای فعل ماضی وجود ندارد، ولی ساختارهایی وجود دارد که معادل معنایی این زمان‌هاست.

۱- ماضی ساده: این فعل بیانگر کاری است در گذشته انجام شده و ارتباط آن با زمان حال قطع شده است: یاری کرد - نوشت..... این فعل در زبان عربی به این شکل به کار می‌رود:

(أ) ماضی ساده مثبت: ریشه فعل + ضمیر پیوسته یا پنهان.

مثال: نَصَرَ - كَتَبْتُ.....

(ب) ماضی ساده منفی: ما + فعل ماضی / لم + فعل مضارع.

مثال: ما نَصَرَ - ما كَتَبْتُ / لم يَنْصُرْ - لم تَكْتُبْ

● ترجمه درست را انتخاب کنید.

۱. أَنَا مَا رَجَعْتُ إِلَى بَيْتِي.

من به خانه‌ام باز نگشتم. ☐ من به خانه برگشتم. ☐

۲. أَنْتَ فَعَلْتَ وَاجِبَاتِكَ.

تو تکالیف را انجام دادی. ☐ تو تکالیف را انجام می‌دهی. ☐

۳. أَنْتَ غَسَلْتَ مَلَابِسَكَ.

تو لباس را شستی. ☐ تو لباس‌هایت را شستی. ☐

۴. هُوَ لَعِبَ مَعَ صَدِيقِهِ.

او پیش دوستش بازی می‌کند. ☐ او همراه دوستش بازی کرد. ☐

۲- **ماضی نقلی:** این فعل بیانگر کاری است در گذشته انجام شده و اثرش تاکنون نیز ادامه دارد: یاری کرده است_ نوشته است - این فعل در زبان عربی به این شکل به کار می‌رود:

أ) ماضی نقلی مثبت: قد + فعل ماضی

مثال: قَدْ نَصَرَ - قَدْ كَتَبْتُ.....

ب) ماضی نقلی منفی: ما + فعل ماضی + بعدُ / لمَّا + فعل مضارع

مثال: ما نَصَرَ بعدُ - ما كَتَبْتُ بعدُ / لمَّا يَنْصُرْ - لمَّا تَنْصُرْ

۳- **ماضی استمراری:** این فعل بیانگر کاری است در گذشته به صورت مداوم و مستمر انجام می‌شده است: یاری می‌کرد - می‌نوشت.....

كَانَ الْعَمَالُ يَصْنَعُونَ بَيْتًا وَ هُمْ الْآنَ وَاقِفُونَ. كَانَ أَخِي الصَّغِيرُ يَكْتُبُ وَاجِبَاتِهِ؛ فَأَخَذَهُ النَّوْمُ.

این فعل در زبان عربی به این شکل به کار می‌رود:

(أ) ماضی استمراری مثبت: كَانَ + فعل مضارع.

مثال: كَانَ يَنْصُرُ - كُنْتَ تَكْتُبُ...

(ب) ماضی استمراری منفی: مَا + كَانَ + فعل مضارع / لَمْ + مضارع كَانَ + فعل مضارع

مثال: مَا كَانَ يَنْصُرُ - مَا كُنْتَ تَكْتُبُ / لَمْ يَكُنْ يَنْصُرْ - لَمْ تَكُنْ تَكْتُبُ...

● جدول زیر را کامل کنید.

سَمِعَ	شنید	يَسْمَعُ	می‌شنود	كَانَ يَسْمَعُ	می‌شنید
أَنْقَذَ	نجات داد	يُنْقِذُ		كَانَ يُنْقِذُ	
اشْتَغَلَ	کار کردند	يَشْتَغِلَانِ		كَانَا يَشْتَغِلَانِ	
حَاوَلُوا	تلاش کردند	يُحَاوِلُونَ		كَانُوا يُحَاوِلُونَ	
حَضَرَتَا	حاضر شدند	هُمَا تَحْضُرَانِ		كَانَتَا تَحْضُرَانِ	
سَاعَدُوا	کمک کردند	يُسَاعِدُونَ		كَانُوا يُسَاعِدُونَ	

۴- ماضی بعید: این فعل بیانگر کاری است در گذشته دور انجام شده است: یاری کرده بود - نوشته بودی...

این فعل در زبان عربی به این شکل به کار می‌رود:

(أ) ماضی بعید مثبت: کان + (قَدْ) + فعل ماضی

مثال: کان (قد) نَصَرَ - کُنْتَ (قد) نَصَرْتَ....

(ب) ماضی بعید منفی: ما + کان + (قَدْ) + فعل ماضی / لم + مضارع کان + فعل ماضی.

مثال: ما کان (قد) نَصَرَ - ما کُنْتَ (قد) نَصَرْتَ.... / لم یَکُنْ نَصَرَ - لم تَکُنْ تَنَصَرَ...

۲- فعل مضارع: فعلی است که بیانگر انجام کاری یا پدیدآمدن حالتی در زمان حال یا آینده است.

انجام کار: یَنَصَرُ: یاری می‌کند (الان یا آینده) پدیدآمدن حالت: یَشْجَعُ شجاع می‌شود (الان یا آینده)

علامت‌های فعل مضارع:

۱- حروف مضارعه (ت - ی - ن - ا) در ابتدای فعل: تَعْرِفُ - یَعْرِفُ - نَعْرِفُ - اَعْرِفُ

۲- حرکات ضمه، فتحه و ساکن یا حرف (ن) در انتهای فعل:

حرکات ضمه، فتحه و ساکن: تَعْرِفُ - لم یَعْرِفُ - لن نَعْرِفَ - لا اَعْرِفُ

حرف (ن): یَعْرِفَانِ - تَعْرِفَانِ - یَعْرِفُونَ - تَعْرِفُونَ - تَعْرِفْنَ

نکته ۱: نحوه کاربرد حروف مضارعه در ابتدای فعل مضارع:

ت	در فعل‌های متناسب با ضمائی که با لفظ «أنت» شروع می‌شود و برای ضمیر (هی - هما) مونث	أنت تعرف - أنت تعرفين أنتما تعرفان - أنتم تعرفون أنتن تعرفن هي تعرف - هما تعرفان (مونث)
ي	در فعل‌های متناسب با ضمائی که با لفظ «هـ» شروع می‌شود (به غیر از ضمیر (هی - هما) مونث)	هو يعرف - هما يعرفان (مذکر) هم يعرفون - هن يعرفن
ن	در فعل متناسب با ضمیر «أنا»	أنا أعرف
ا	در فعل متناسب با ضمیر «نحن»	نحن نعرف

نکته ۲: نحوه کاربرد حرکت ضمه و فتحه و حرف (ن) در انتهای فعل مضارع:

ن	در فعل‌های دارای ضمیرهای پیوسته (ا - و - ی) مثال: هما تعرفان (مونث) - هما يعرفان (مذکر) - أنتما تعرفان - هم يعرفون - أنتم تعرفون - أنت تعرفين
حرکت ضمه، فتحه و ساکن	در فعل‌های بدون ضمیرهای پیوسته (ا - و - ی) مثال: هو يعرف - هي لن تعرف - أنا لا أعرف - نحن لم نعرف

● کدام فعل مناسب ضمیر داده شده است؟

۱. هُمْ : صَبَرْتُمْ □ عَبَرْتُمْ □ عَرَفُوا □ عَلِمْنَا □
۲. أَنْتُمْ : يَعِشُونَ □ تَظْلِمُونَ □ يَطْبُخْنَ □ تَضْحَكِينَ □
۳. نَحْنُ : نَغْسِلُ □ يَغْفِرُونَ □ أَفْتَحُ □ تَفْتَحْنَ □
۴. هُمَا : قَبِلْتُمَا □ قَرُبْتُ □ قَدَرْنَا □ فَعَلْنَا □
۵. هِيَ : تَكْتُمْنَ □ تَقْذِفُ □ يَكْذِبَانِ □ نَلْبِسُ □

۳- فعل امر

فعلی است که بوسیله آن به شخص یا اشخاصی دستور می‌دهیم که کاری را انجام دهد. از آنجا که دستور انجام کار به شخص یا اشخاصی داده می‌شود که در حضور ما هستند، به همین علت، فعل امر از فعل‌های مضارع دوم شخص (مفرد و جمع) ساخته می‌شود.

روش ساختن فعل امر:

۱- در ابتدا حرف مضارعه (ت) را از ابتدای فعل مضارع حذف می‌کنیم. اگر بعد از این حذف، یک حرف دارای حرکت ساکن (____) باقی بماند، حتماً از یک (همزه امر) برای کاربرد این فعل استفاده می‌کنیم؛ زیرا ابتدای به ساکن ممکن نیست. مثال:

يَجْلِسُ ← اجلس يَذْهَبُ ← اذهب

اگر حرف دوم فعل (فتحه یا کسره) داشته باشد، همزه امر کسره و اگر (ضمه) داشته باشد، ضمه می‌گیرد. مثال:

تَذْهَبُ ← اِذْهَبْ تَجْلِسُ ← اِجْلِسْ تَنْصُرُ ← اَنْصُرْ

۲- آخر فعل امر نیز به این شکل تغییر می‌کند:

ضمه (____) ← ساکن (____) : تَكْتُبُ ← اَكْتُبْ

(ن) ← حذف می‌گردد {به غیر از ضمیر جمع مونث}:

تَرْجِعَانِ ← اِرْجِعَا تَرْجِعُونَ ← اِرْجِعُوا تَرْجِعِينَ ← اِرْجِعِي تَخْرُجْنَ ← اُخْرُجْنَ

● جمله‌های زیر را با توجه به تصویر ترجمه کنید.

يا أَصْدِقائِي، رَجَاءً، أُخْرِجُوا مِنَ الصَّفِّ. يا صَدِيقَاتِي، رَجَاءً، أُخْرِجْنَ مِنَ الْمَكْتَبَةِ.

.....

● آیات شریفه زیر را ترجمه سپس فعل‌های امر را معلوم کنید.

۱. ﴿رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي﴾ القصص ۱۶

.....

۲. قَالَ اللَّهُ لِمُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿إِذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ﴾ طه ۴۳

.....

۳. ﴿رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ المؤمنون ۱۱۸

.....

فعل نهی: فعلی است که بوسیله آن به شخص یا اشخاصی دستور می‌دهیم که کاری را انجام ندهد. از آنجا که دستور انجام کار به شخص یا اشخاصی داده می‌شود که در حضور ما هستند، این فعل نیز همانند فعل امر از فعل‌های مضارع دوم شخص (مفرد و جمع) ساخته می‌شود.

روش ساختن فعل نهی:

۱- حرف (لا) نهی را در ابتدای فعل مضارع قرار می‌دهیم.

۲- انتهای فعل نهی را همانند فعل امر تغییر می‌دهیم.

ضمه (____) ← ساکن (____) : تَكْتُبُ ← لا تَكْتُبُ

(ن) ← حذف می‌گردد {به غیر از ضمیر جمع مونث}:

تَرْجِعَانِ ← لا تَرْجِعَا تَرْجِعُونَ ← لا تَرْجِعُوا تَرْجِعِينَ ← لا تَرْجِعِي تَخْرُجْنَ ← لا تَخْرُجَنَّ

« لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَصَوْمِهِمْ وَكَثْرَةِ الْحَجِّ
وَلَكِنْ انْظُرُوا إِلَى صِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ. »

● جمله‌های زیر را با توجه به تصویر ترجمه کنید.

لا تَجْلِسْنَ هُنَاكَ؛ اجْلِسْنَ هُنَا.

لا تَكْشِفُوا عُيُوبَ أَصْدِقَائِكُمْ.

لا تَشْرَبِي مِنْ هَذَا الْمَاءِ.

لا تَذْهَبْ مِنْ هُنَا.

فعل مُستقبل (آینده):

فعل مستقبل بیانگر انجام کاری یا پدید آمدن حالتی است که به طور ویژه به زمان آینده اختصاص دارد. این فعل در واقع یک فعل مضارع است که با افزودن (س: آینده نزدیک - سوف: آینده دور) به ابتدای آن به زمان آینده مرتبط می‌شود. مثال:

أنا سأُتصل بك في الساعة التاسعة قريباً: من به زودی، ساعت نه با تو تماس خواهم گرفت. (آینده نزدیک)

أنا سوف أتصل بك في الأسبوع القادم: من در هفته آینده با تو تماس خواهم گرفت. (آینده دور)

اکنون با توجه به موارد مطرح شده درباره ساختار و ترجمه فعل‌ها در زبان عربی به سوالات زیر پاسخ دهید.
آیات و احادیث زیر را ترجمه کنید:

۱- «إِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَاعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا.» رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

برای (دنیایت □ دنیا □) چنان کار کن گویی همیشه (زندگی می‌کنی □ لذت می‌بری □)
و برای آخرت چنان کار کن گویی (فردا می‌میری □ نزدیک است بمیری □).

۲- «أَنْظُرْ إِلَى مَا قَالَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَ.» أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ ع

به آنچه گفته است (بنگر □ می‌نگرم □) و به آن که گفته است (ننگر □ نمی‌نگرم □).

۳- ﴿... لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ...﴾ يوسف : ٦٧

۴- أُطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

۵- إِذَا قَدَرْتَ عَلَى عَدْوِكَ؛ فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

اعداد اصلی و ترتیبی

اعداد در همه زبان‌ها کاربرد دارد و از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار است. آنچه بوسیله این اعداد شمارش می‌شود معدود نام دارد. زبان عربی نیز از این موضوع مستثنی نیست و با ظرافت و دقت خاصی به این موضوع پرداخته است. اعداد در زبان عربی با توجه به کاربردشان به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱- **اعداد اصلی:** برای شمارش موارد مختلف (انسان، حیوان و اشیاء) مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۲- **اعداد ترتیبی:** برای بیان ترتیب موارد مختلف (انسان، حیوان و اشیاء) به کار می‌روند.

الف) اعداد اصلی: این عدد به دو شکل مذکر (بدون ة) و مونث (غالبا با ة) تقسیم می‌شوند. در مقطع متوسطه اول با این اعداد آشنا شدید:

عدد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
مذکر	واحد	إثنان	ثلاث	أربع	خمس	ستّ	سبع	ثماني	تسع	عشر	أحد عشر	إثنا عشر
مونث	واحدة	إثنتان	ثلاثة	أربعة	خمسة	ستّة	سبعة	ثمانية	تسعة	عشرة	إحدى عشرة	إثنتا عشرة
ترجمه	یک	دو	سه	چهار	پنج	شش	هفت	هشت	نه	ده	یازده	دوازده

نکته: عدد ۱ و ۲ بعد از معدود به کار می‌روند. مثال: إشتریت کتابین إثنين: دو کتاب خریدم.

^۳ - در زبان عربی به موضوع مذکر و مونث بودن عدد و معدود توجه می‌شود.

^۴ - عدد ۲ به عنوان یک کلمه مثنی به دو شکل به کار می‌رود: إثنان - إثنان - إثنين.

^۵ - جزء اول عدد ۱۲ عربی، عدد ۲ است و طبق قوانین این عدد نوشته می‌شود.

^۶ - جزء اول عدد ۱۱ در عربی بوسیله (ی) مونث می‌شود.

- گزینه صحیح را انتخاب کنید:

۱. کَم أُسْبوعاً في الشَّهْرِ؟ □ عَشْرَة □ أَرْبَعَة
۲. کَم صَفّاً في المَرْحَلَة الإِبْتِدَائِيَّة؟ □ سِتَّة □ اِثْنَانِ

(ب) اعداد ترتیبی: این اعداد همیشه بعد از معدودشان به کار می‌روند. اعداد ترتیبی ۱۱ تا ۱۲ به این شکل است:

عدد	یکم	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم	یازدهم	دوازدهم
مذکر	أول	ثاني	ثالث	رابع	خامس	سادس	سابع	ثامن	تاسع	عاشر	حادي عشر	ثاني عشر
مونث	أولى	ثانية	ثالث	رابعة	خامسة	سادسة	سابعة	ثامنة	تاسعة	عاشرة	حادية عشرة	ثانية عشرة

موارد کاربرد اعداد ترتیبی:

- ۱- ساعت خوانی: مثال: كم ساعة الآن؟ جواب: الخامسة تماماً
- ۲- آدرس دهی: مثال: أين بيت السيد كاظمي؟ جواب: البيت الخامس في هذا الشارع. (خانه پنجم در این خیابان)

ساعت خوانی

ساعت خوانی در زبان عربی به یکی از این سه حالت خوانده می‌شود:

ساعت کامل: ساعت: ۵ ← الخامسة تماماً

ساعت + دقائق گذشته: ساعت: ۵:۱۵ ← الخامسة والرَّبع

ساعت - دقائق مانده: ساعت: ۴:۴۵ ← الخامسة إلَّا رُبْعاً

ترجمہ کنید.

الْحَادِيَةَ عَشْرَةَ تَمَاماً : الْعَاشِرَةَ وَالرُّبْعُ :

الثَّانِيَةَ عَشْرَةَ تَمَاماً : الْوَاحِدَةَ وَالنِّصْفُ :

ہمکار